

Pirkanmaan sote-uudistuksen PirSOTE ja KOMAS -hankkeiden siirtosopimusten hyväksyminen Kuhmoisten kunnan ja Pirkanmaan liiton välillä

Khall § 183

Valmistelija: hallintojohtaja, puh. 040 091 5660

Ministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite vahvistaa ja uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluja tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman avulla. Ohjelman tavoitteena on palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen. Toiminnan painotusta halutaan siirtää raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön. Lisäksi palvelujen laatua ja vaikuttavuutta halutaan parantaa sekä palveluiden monialaisuutta ja yhteentoimivuutta varmistaa. Tavoitteena on myös kustannusten nousun hillitseminen, mikä on mahdollista saavuttaa muiden tavoitteiden toteutuessa. Pirkanmaan tulevaisuuden sote-keskus-hanke (PirSOTE) on laadittu annettujen ohjeiden mukaisesti yhdessä Pirkanmaan kuntien kanssa kevään 2020 aikana.

Rakenneuudistuksessa, kohti maakunnallista sotea (KOMAS), pyritään erityisesti sote-palvelujen järjestämistehtävän kehittämiseen ja yhtenäistämiseen. Pirkanmaan hankkeissa keskitytään ennen lakien voimaantuloa mm. tiedolla johtamisen ja valvonnan kehittämiseen, potilastietojärjestelmien yhdenmukaistamiseen, asiakkaiden digitaalisten palveluiden lisäämiseen, sosiaalihuollon uusien kirjaamiskäytäntöjen käyttöönottoon sekä tietojen viemiseen sosiaalihuollon Kantarkistoon. Osa uudistuksista on lakisääteisiä ja ne voidaan toteuttaa valtion 80 %:lla tuella. ICT-hankkeet on laadittu yhteistyössä Pirkanmaan kuntien, Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ja sote-johtajien kanssa.

Kuntajohtajat ovat käsitelleet kyseisiä valtionavustushakemuksia ja väestömäärään suhteutettuja omarahoitusosuuksia (KOMAS) kokouksessaan 21.2.2020 sekä samalla esittivät haettavaksi valtiolta kyseisiä rahoituksia. Kunnat käsittelevät valtionavustusten hakemista, omarahoitusosuuksia ja periaatteita kevään 2020 aikana omissa toimielimissään sekä hyväksyivät valtionavustusten hakemisen. Kuhmoisten kunnanhallitus käsiteli asian kokouksessaan 4.5.2020 § 68.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) myönsi 29.6.2020 PirSOTE-hankkeelle 5,9 miljoonaa euroa ja KOMAS-hankkeelle 9,3 miljoonaa euroa. KOMAS-hanke edellyttää lisäksi 20 %:n omarahoitusosuuden eli noin 2,3 miljoonaa euroa vuosille 2020 - 2021. Laskelmissa omarahoitusosuus on pyritty arvioimaan mahdollisimman oikein molemmille vuosille. Jakautumiseen vaikuttaa KOMAS-hankkeiden käynnistymisnopeus ja kuntien kanssa saatavien sopimusten hyväksyminen. KOMAS-hankkeelta STM karsi noin 800.000 euroa

Pirkanmaan alkuperäiseen hakemukseen nähden ja siten omarahoitussuusi pieneni noin 200.000 eurolla. Syynä oli pääosin hakemukseen sisällytetyt tietojärjestelmien lisenssimaksut, jotka rinnastettiin investointeihin. STM katsoi, että investointiluonteiset asiat eivät ole tukikelpoisia. Kun poistetaan Pirkanmaan liiton ja sairaanhoitopiirin omarahoitussuudet, jää kunnille omarahoitettavaksi osuudeksi arviolta 1,7 miljoonaa euroa. Kaikkiaan KOMAS-hankkeella on käytössään omarahoitussuudet mukaan lukien noin 11,7 miljoonaa euroa, josta suurin osa eli 6,9 miljoonaa euroa käytetään Pirkanmaan peruspalveluiden ICT-järjestelmien uudistamiseen.

Varsinaiseen sote-maakuntavalmisteluun liittyvä rahoituksen käyttö ja siten omarahoitus toteutuu valtaosin vasta, mikäli lainsäädäntö etenee eduskunnassa ja voimaantulolaki astuu voimaan kesän 2021 jälkeen. Kesään 2021 saakka KOMAS-hankkeella tehdään pääosin sote-keskusten toiminnallisiin uudistamisiin liittyviä asiakokonaisuuksia sekä STM:n suosittelemaa esivalmistelua ja varautumista tulevaan.

KOMAS-hankkeen omarahoitussuutta pyritään kattamaan monikanavaisesti. Pirkanmaan liitto toimii hanketoimistona, jonka kautta henkilötyöpanosten kautta kerrytetään sen edellyttämä omarahoitussuusi. Sairaanhoitopiirin kautta on tarkoitus kerryttää omarahoitussuutta varsinkin tiedolla johtamisen hankekokonaisuuden kautta. ICT-hankkeiden omarahoitus jakautuu osittain väestömäärän osuuk-sissa, mutta pääosin kuntien saaman hyöty- ja aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Kuntien omarahoitussuudet on laskettu tämän hetken tiedon mukaan siten, että niillä voidaan toteuttaa jokaiselle kunnalle omia tärkeitä hankeosia.

Mikäli jokin kunta päättää olla osallistumatta joihinkin hankeosiin, rahoitusta tarjotaan tämän jälkeen muille kunnille. ICT-hankkeet ovat suurelta osin ostopalveluja, jonka takia työpanoksen laskenta omarahoitukseksi on pienempää. Kun lasketaan PirSOTE- ja KOMAS -rahoitus yhteen, noin yhden euron omarahoitussuudella saa 9 euroa valtionavustusta.

STM on päätöksessään sitonut PirSOTE- ja KOMAS-hankkeet toisiinsa. KOMAS-hankekokonaisuus on lisäksi jaettu kolmeen osaan. PirSOTE-hanketta ei rahoiteta ilman KOMAS- ja lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut -kehittämisosia. Hankkeiden hanketoimistoa ei rahoiteta ilman KOMAS-osa-alue 2:ta, jossa on mukana mm. valvonnan ja tiedolla johtamisen kehittäminen. Siten sopimukset ja rahoitukset omarahoitussuuteen ovat yksi kokonaisuus, vaikka hankkeet on jaettu moneen osakokonaisuuteen. Lainsäädännön ollessa tässä vaiheessa Pirkanmaan tulevaisuuden sote-keskuksen kehittäminen toimii valmistelutyön päälinjana.

Kuhmoisten kunnan omarahoitusosuus KOMAS-hankkeessa on vuonna 2020 yhteensä 1.224 euroa ja vuonna 2021 yhteensä 3.568 euroa. PirSOTE-hankkeessa omarahoitusosuutta ei ole, vaan hankkeen toteuttamiseksi Kuhmoisten kunnalle osoitettava valtionosuuden määrä vuosille 2020 - 2021 on yhteensä 79.199 euroa.

Suurin osa hankkeista toteutetaan kunnissa ja sairaanhoitopiirissä. STM edellyttää siirtosopimusten hyväksymistä hankehallinnoijan ja kuntien sekä sairaanhoitopiirin kanssa lokakuun 2020 loppuun mennessä. Tarkennetut taloussuunnitelmat tuli toimittaa STM:ään 25.9.2020 mennessä.

Pirkanmaan sote-uudistuksen johtoryhmä on kokouksessaan 18.9.2020 ja ohjausryhmä kokouksessaan 25.9.2020 käsitellyt hankkeiden henkilöstösuunnitelmat, taloussuunnitelmat ja sopimusmallit.

STM edellyttää, että hankkeiden siirtosopimukset käsitellään ja hyväksytään osatoteuttajien (kuntien) toimielimissä neljän kuukauden kuluessa eli lokakuun 2020 loppuun mennessä. Mikäli päätöksenteko viivästyy, pyydetään siitä ilmoittamaan hankehallinnoijalle eli Pirkanmaan liitolle.

PirSOTE- ja KOMAS-hankkeiden valtionavustusten siirtosopimukset Pirkanmaan liiton ja Kuhmoisten kunnan välillä ovat liitteinä 1 ja 2, KOMAS-hankesuunnitelma, KOMAS-hankkeen kuntakohtaiset rahoitusosuudet, PirSOTE-hankkeen kuntakohtaiset valtionosuudet, Pirkanmaan sote-maakuntavalmistelun hankejohtajamismalli ja ohjeistus ovat erillisinä liitteinä.

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus päättää merkitä tiedokseen selvityksen sote-uudistuksen hankkeista ja hyväksyä liitteinä olevat PirSOTE- ja KOMAS-hankkeiden siirtosopimukset Pirkanmaan liiton ja Kuhmoisten kunnan välillä. Lisäksi kunnanhallitus hyväksyy KOMAS-hankkeen Kuhmoisten kunnan omarahoitusosuuden vuosille 2020 ja 2021.

Päätös: Kunnanjohtaja teki keskustelun tuloksena seuraavan, muutetun päätösehdotuksen:

Kunnanhallitus päättää merkitä tiedokseen selvityksen sote-uudistuksen hankkeista. Lisäksi kunnanhallitus päättää omalta osaltaan hyväksyä oheiset PirSOTE- ja KOMAS-hankkeiden siirtosopimukset tässä vaiheessa, mikäli päädytään tilanteeseen, että siirtosopimuksia ei ole mahdollista laatia Pirkanmaan liiton ja yhteistoiminta-alueiden isäntäkuntien välillä. Lisäksi kunnanhallitus hyväksyy KOMAS -hankkeen Kuhmoisten kunnan omarahoitusosuuden vuosille 2020 ja 2021.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.